

Plan van Aanpak

Betrekken omgeving bij het ontwerp van de dijkbekleding (AMMD-008241)

Plan van Aanpak

Aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Holland

Van Alliantie Markermeerdijken

Kopie aan Opdrachtgeversteam Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier

Onderwerp	Documentnummer	Datum
PvA "Betrekken omgeving bij ontwerp van de dijkbekleding"	AMMD-008241	2-7-2019

1.	Inhoudsopgave	
2.	Inleiding	2
3.	Actuele stand van zaken	2
4.	Wat mag de omgeving van ons verwachten tijdens de uitvoering	3
5.	Hoe wordt in het algemeen de omgeving betrokken	3
6.	Welke onderwerpen worden regulier afgestemd met de omgeving	4
	6.1 Algemene projectvoortgang	4
	6.2 Hoe ziet het uitgewerkte ontwerp van de dijk eruit	4
	6.3 Inrichting van de dijk	5
	6.4 Uitvoeringsaspecten	5
	6.5 Nieuwe meekoppelkansen	5
7.	Hoe betrekken we de omgeving bij de dijkbekleding	5
	7.1 Doel participatie	6
	7.2 Verwachtingen en kaders betrekken omgeving	6
	7.3 Vorm	7
	7.4 Vervolg en praktische uitvoering	8
	7.5 Algemene vragen en meldingen	8

2. Inleiding

Na een periode van ruim 10 jaar planvorming voor de Versterking Markermeerdijken, start een nieuwe fase in het project. Met het vaststellen van het Projectplan Waterwet door Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) en Provincie Noord-Holland eind 2018, is de planvormingsfase afgerond en kan de uitvoering beginnen. De Alliantie Markermeerdijken draagt zorg voor de uitvoeringsfase. Dit is een samenwerkingsverband tussen HHNK, Boskalis en VolkerWessels ondernemingen.

Dit plan van aanpak is opgesteld om inzicht te geven in de wijze waarop de Alliantie de omgeving betreft bij het uitwerken van de principes voor historische steenbekleding en bij de detaillering van (het ontwerp van) de (nieuwe) dijkbekleding. Dit is invulling van "motie 37" van Provinciale Staten en uit de voorschriften van de omgevingsvergunning van de provincie Noord-Holland.

Met het starten van de uitvoeringsfase, is de Alliantie sinds begin van dit jaar gericht op een beheerste uitvoering van het Projectplan Waterwet binnen de kaders van dat plan en de factoren tijd en geld. De door de Alliantie op te halen inbreng van de omgeving in deze fase, staat ten dienste aan dit doel. De omgeving heeft al in de planvormingsfase laten zien erg betrokken te zijn bij de dijkversterking, daarom zet de Alliantie een extra stap om de omgeving ook in deze fase te betrekken bij de dijkbekleding. Het gaat dan over:

- hoe de 'oude' steenbekleding her te gebruiken binnen de kaders van de vergunning,
- over de keuze voor de nieuwe steenbekleding die nodig is, en
- het uiterlijk van de dijk vanaf de steenbekleding richting kruin en binnenberm.

De (technische) mogelijkheden, vergunningvoorwaarden en (veiligheids)eisen aan/voor nieuwe steenbekleding beperken de keuze mogelijkheden.

Bij het hergebruik van de bestaande steenbekleding zijn meer mogelijkheden waar we met stakeholders vorm aan willen geven.

Het uiterlijk van de dijk is in de basis gras (en dus groen). Op dit moment loopt nog een onderzoek naar bloemrijke dijken. Na de zomer verwachten wij meer te kunnen zeggen over de mogelijkheden voor bloemrijke dijken.

Voor de volledigheid is in dit plan van aanpak ook toegelicht hoe de Alliantie in algemene zin de omgeving betreft bij de uitvoering van de dijkversterking (het reguliere omgevingsmanagement).

3. Actuele stand van zaken

Procedure

Op 30 oktober 2018 heeft Gedeputeerde Staten het Projectplan Waterwet goedgekeurd en de bijbehorende vergunningen verleend. Deze documenten zijn op 14 november 2018 ter inzage gelegd. Vervolgens zijn er acht beroepschriften en twee verzoeken om voorlopige voorziening ingediend bij de Raad van State (RvS). Een verzoek om voorlopige voorziening heeft als doel de werkzaamheden te niet te laten starten, totdat de rechter uitspraak heeft gedaan inzake de bodemprocedure. Op basis van de uitspraak van de RvS op die verzoeken, die op 1 maart 2019 is gedaan, zijn voorbereidende en een aantal uitvoerende en omkeerbare werkzaamheden toegestaan. Naar verwachting zal de zitting in de bodemprocedure plaatsvinden in het najaar van 2019.

Vorbereidende en uitvoerende werkzaamheden

Voordat de uitvoerende werkzaamheden kunnen starten, zijn voorbereidende werkzaamheden nodig. Deze

voorbereidende werkzaamheden bestaan onder andere uit het baggeren van vaargeulen en het aanleggen van loswallen. De Alliantie heeft na de uitspraak van 1 maart 2019 de mobilisatie van het materieel en materiaal gestart en sinds 11 maart zijn de voorbereidende werkzaamheden zichtbaar in de omgeving. Op de website www.markermeerdijken.nl wordt precies aangegeven waar gewerkt wordt en wat we daar aan het doen zijn.

4. Wat mag de omgeving van ons verwachten tijdens de uitvoering

Waar gewerkt wordt, is hinder. Dat kunnen we niet voorkomen, maar wel proberen te beperken. Dat doen we door helder te zijn over wat de bewoners en andere betrokkenen mogen verwachten en door hen tijdig en juist te informeren, mee te laten denken waar mogelijk en door lokale gebiedskennis uit te wisselen. We geven hier op de volgende manier invulling aan:

1. Onze omgevingsmanagers zijn de eerste gesprekspartners voor bewoners. Zij beantwoorden alle vragen, lichten waar dat nodig is het bouwproces toe en doen er alles aan om zorgen over dan wel tijdens de uitvoering tijdig te adresseren.
2. We staan open voor suggesties ter verbetering van de uitvoering, door deze actief op te halen in de bouwklankbordgroepen en via het Dijkenpanel;
3. We informeren betrokkenen tijdig over het bouwproces. Dat doen we zowel per brief als via de website, als via onze periodieke nieuwsbrief. Waar nodig lichten we dit persoonlijk toe in één op één contacten;
4. We gaan zorgvuldig om met eigendommen van bewoners en andere betrokkenen;
5. We werken volgens het motto 'Veiligheid eerst';
6. Op onze website is de meest actuele informatie te vinden;
7. Om snel te kunnen reageren op vragen van omwonenden, hebben we een speciaal loket op de website www.markermeerdijken.nl, waar mensen vragen kunnen stellen, schade kunnen melden of om schades snel op te lossen.

Het Dijkenpanel wordt benut om periodiek kwalitatief en kwantitatief onderzoek te doen onder dijkbewoners, bedrijven en inwoners van het achterland. Het Dijkenpanel is in 2017 van start gegaan. Met het panel vindt monitoring plaats naar tevredenheid over de uitvoering van het werk en op basis van de uitkomsten kan zo nodig bijsturing plaatsvinden.

5. Hoe wordt in het algemeen de omgeving betrokken

De dijk van Hoorn naar Durgerdam is ingedeeld in drie deelgebieden (Noord, Midden en Zuid). De deelgebieden bestaan uit modules en deze modules zijn weer opgebouwd uit secties. Voor het betrekken van de omgeving gelden de volgende uitgangspunten:

- Voor nagenoeg alle onderwerpen geldt dat de uitwerking en contactmomenten *per module* worden ingericht.
- Voor de contactmomenten worden (afhankelijk van de onderwerpen) betrokkenen (bewoners aan de dijk en in sommige gevallen een grotere kring van belanghebbenden) en vertegenwoordigers van belangenorganisaties uitgenodigd.
- Per module worden meerdere contactmomenten georganiseerd.
 - De Alliantie bepaalt, aan de hand van de planning van de uitwerking van de ontwerpen, wanneer voor welke module de contactmomenten plaatsvinden. Deze zijn met name gekoppeld aan de processtappen Definitief Ontwerp, Uitvoeringsontwerp en start van de uitvoering. Waar nodig worden er extra contactmomenten georganiseerd.
 - Via de communicatiekanalen van de Alliantie wordt deze contactmomenten actief onder betrokkenen bekend gemaakt.

- Uiteraard staat het betrokkenen vrij om vooruitlopend op de contactmomenten hun ideeën in te brengen via contact@markermeerdijken.nl of daartoe een afspraak te maken op het projectkantoor te Katwoude met de omgevingsmanager van het betreffende gebied.
- De vorm van de contactmomenten (variërend van keukentafelgesprek tot informatiebijeenkomst) wordt per keer (door de Alliantie) bepaald.
 - Als een contactmoment de vorm van een bredere bijeenkomst heeft, wordt hiervoor zoveel mogelijk gebruik gemaakt van een nader te selecteren (onafhankelijke) voorzitter.
 - Indien gewenst kunnen betrokkenen eigen experts meenemen naar de bijeenkomsten (op kosten van de betrokkenen zelf).

De voortgang en ontwikkelingen (resultaten per onderwerp, per module) worden periodiek gedeeld met het dagelijks en algemeen bestuur van HHNK, de portefeuillehouder Water van provincie Noord-Holland en gepubliceerd op www.markermeerdijken.nl.

6. Welke onderwerpen worden regulier afgestemd met de omgeving

In het projectkantoor van de Alliantie Markermeerdijken zijn de voorbereidingen op de uitvoering van de versterking ver gevorderd. De principeoplossingen (het vergunningenontwerp, VO) voor de dijkversterking zijn per module vastgelegd in het Projectplan Waterwet, deze staan vast. Deze principeoplossingen worden nu in stappen verder uitgewerkt tot een gedetailleerd uitvoeringsontwerp.

Bij het verder uitwerken van de principeoplossingen zijn er regulier vijf onderwerpen (categorieën) waarbij we de omgeving informeren of laten meedenken. Informeren betekent dat we vertellen wat de laatste stand van zaken is en wat mensen de komende tijd kunnen verwachten. Meedenken betekent dat de omgeving kan reageren op onze plannen en wensen kan inbrengen, en dat wij kijken of die wensen verwezenlijkt kunnen worden. We koppelen terug wat we met de wensen hebben gedaan.

1. Algemene projectvoortgang

Onderwerpen

Planning van de werkzaamheden, detaillering van het ontwerp in algemene zin, interessante vondsten, evenementen die plaats vinden, open dagen etc.

Doelgroep

Iedereen die geïnteresseerd is.

Vorm

Informeren via EXPO "dijken in uitvoering", via de website, via de nieuwsbrieven.

2. Hoe ziet het uitgewerkte ontwerp van de dijk eruit

Onderwerpen

Exacte dimensionering van de dijk ter plaatse van woningen of percelen, laatste stand van zaken van het ontwerp sinds de publicatie van het Projectplan Waterwet

Doelgroep

Bewoners en percee-eigenaren.

Vorm

Informeren; in persoonlijke gesprekken of in gesprekken met een kleine groep van dijkbewoners of percee-eigenaren worden de ontwerpen toegelicht.

3. Inrichting van de dijk

Onderwerpen

Inrichtingselementen als steigers, inritten naar particuliere percelen, trappen, bankjes etc.

Doelgroep

Individuele betrokkenen zoals vergunninghouders van bijvoorbeeld steigers en dijkbewoners of eigenaren van percelen met een inrit naar de dijk.

Vorm

Meedenken; in een persoonlijk gesprek wordt bijvoorbeeld bekeken hoe eigendommen bereikbaar blijven tijdens de uitvoering of we kijken samen naar de inpassing van een inrit. We vragen nadrukkelijk aan deze betrokkenen om mee te denken. We maken samen afspraken over de voorliggende situatie.

4. Uitvoeringsaspecten

Onderwerpen

Wanneer zijn er afsluitingen op welke locaties, hoe voorkomen we hinder en schade, hoe houden we rekening met lokale zaken etc.

Doelgroep

Individuele betrokkenen zoals bewoners of perceeleeigenaren.

Vorm

Meedenken; Kleinere groepen direct betrokkenen: Over specifieke onderwerpen kunnen betrokkenen reageren op de plannen en wensen inbrengen. Denk aan bouwklankbordgroepen waarin we lokale gebiedskennis uitwisselen met elkaar en uitvoeringsaspecten bespreken, voordat de uitvoering start. Zo proberen we samen om tot de beste uitvoering te komen met zo beperkt mogelijke overlast. We koppelen terug wat we met wensen doen en beargumenteren waarom sommige ingebrachte wensen niet worden toegepast.

5. Nieuwe meekoppelkansen

Onderwerpen

Nieuwe wensen die nu geen onderdeel uitmaken van het Projectplan Waterwet, bijvoorbeeld extra op- en afritten of parkeerplaatsen.

Doelgroep

Dit is afhankelijk van de meekoppelkans.

Vorm

Dit is aan de initiatiefnemer van de nieuwe meekoppelkans (bijv. een gemeente), deze is verantwoordelijk voor het betrekken van de omgeving bij de gewenste meekoppelkans.

7. Hoe betrekken we de omgeving bij de dijkbekleding

Dijkbekleding is een onderwerp dat bewoners aan en achter de dijk zeer ter harte gaat. De provincie Noord-Holland, de recreatieschappen, de gemeentes en de bewoners worden betrokken bij het bepalen van de dijkbekleding. Het gaat dan enerzijds om het informeren over de dijkbekleding op het gehele profiel ('van poldersloot tot Markermeer') en anderzijds om meedenken over het hergebruik van de huidige steenbekleding en het toepassen van nieuwe steenbekleding.

Op grond van de voorschriften in de omgevingsvergunning die op 31 oktober 2018 is verleend door Gedeputeerde Staten van Noord-Holland, wordt de historische natuursteenbekleding hergebruikt, voor zover deze beschikbaar is, volgens drie principes:

- a. Toepassen van de Noordse steen op de drie kapen die staan benoemd in de omgevingsvergunning:
 - i. Bedijkte Waal (module 4)
 - ii. Hoek van de Noord (module 12)
 - iii. Kaap Uitdam (module 15)
- b. Hergebruik van de Noordse steen en/of basalt op plekken waar nieuwe steenbekleding van beton wordt toegepast, met als doel de esthetiek en ruimtebeleving vanaf wal en water en/of als doel het medegebruik door mens en dier (bijvoorbeeld ringslangverblijfplaatsen).
NB Op de kaart behorend bij de vergunning is opgenomen op welke locaties dit is voorgeschreven.
- c. Hergebruik in de kreukelberm op plaatsen waar nu natuursteenbekleding aanwezig is.

Verder is in de vergunning als voorschrift opgenomen dat op plekken waar de historische natuursteenbekleding niet terugkomt als dijkbekleding, een nieuwe steenbekleding komt, die in aanblik en uitstraling past bij de oorspronkelijke bekleding van de Markermeerdijken.

7.1 Doel participatie

De dijkversterking raakt de directe leefomgeving van de omgeving, het uiterlijk van de dijk zal immers veranderen en de omgeving voelt zich daarbij betrokken. Dijkbekleding op de dijk is medebepalend voor de aanblik van de dijk in de eindsituatie. Het betrekken van de omgeving bij het uitwerken van de bekleding en hen – binnen de (technische) randvoorwaarden - te laten meedenken en meebepalen, heeft ook als doel om het draagvlak voor de dijkversterking te behouden of te vergroten en lokale kennis te benutten.

7.2 Verwachtingen en kaders betrekken omgeving

Er is een aantal belangrijke keuzes te maken voor de dijkbekleding. Daarbij willen we de omgeving betrekken. Daarvoor geldt een aantal kaders. Allereerst de eisen vanuit waterveiligheid; een veilige dijk staat voorop. De dijkbekleding is onderdeel van de ontwerp van de dijk. Voor elk ontwerp, ook voor de dijkbekleding, geldt dat de dijkbeheerder eisen heeft gesteld en actief meekijkt. Verder zijn met betrokken partijen als gemeenten, de recreatieschappen en de provincie Noord-Holland afspraken gemaakt in het Kader Ruimtelijke Kwaliteit en het Vormgevingsplan, waaraan moet worden voldaan. En ook in de omgevingsvergunning zijn voorschriften opgenomen over de nieuwe steenbekleding en hergebruik van historische steenbekleding.

Daarnaast is het goed om te realiseren dat de Alliantie een uitvoeringsplanning heeft opgesteld voor de realisatie van de dijkversterking. De planning is afhankelijk van tal van factoren. Bijvoorbeeld ecologische maatregelen, de seizoenen, de sterkte van de ondergrond die per locatie varieert, versterkingsoplossing, etc. Op basis van die factoren wordt bepaald in welke volgorde wordt gewerkt. Er wordt dus niet eenvoudigweg van Noord naar Zuid gewerkt. Voordat daadwerkelijk de spreekwoordelijke schop in de grond kan, dient het ontwerp gereed te zijn. De planning van de realisatie bepaalt dus wanneer het ontwerp per sectie/module gereed moeten zijn. De ruimte die er in deze fase van het project nog is om de omgeving mee te laten denken wordt mede bepaald door de planning. Dit omdat de keuze voor de steenbekleding vroegtijdig in het ontwerpproces moet worden gemaakt.

7.3 Vorm

Er is op 25 juni 2019 één centrale informatieavond georganiseerd over het onderwerp dijkbekleding. Op deze avond zijn alle betrokkenen bij de dijkversterking en andere geïnteresseerden geïnformeerd over de volgende onderwerpen en over het (vervolg)proces:

1. Wat is dijkbekleding en welke typen dijkbekleding zijn er?
2. Met welke aspecten moet rekening worden gehouden bij het kiezen voor een type *nieuwe steenbekleding*?
3. Welke typen *nieuwe steenbekleding* worden op dit moment onderzocht en welke zijn kansrijk binnen de gestelde kaders? Wat kan er wel, wat kan er niet, en waarom niet? Hierbij wordt mede ingegaan op het Kader Ruimtelijke Kwaliteit.
4. Hoe ontwikkelt nieuwe steenbekleding zich in de tijd? Welke factoren dragen hier (positief/negatief) aan bij?
5. Welke mogelijkheden zijn er voor hergebruik van historische steenbekleding? We willen graag kijken of er nog andere varianten te bedenken zijn voor hergebruik, mogelijk in interactieve vorm;
6. Kan er bij de dijkversterking Markermeerdijken ook toepassing worden gegeven aan het principe 'bloemrijke dijken';
7. Is het zgn. 'overlagen' een optie, waardoor ook op het buitentalud er een meer groen beeld ontstaat;
8. Hoe ziet het proces per deelgebied er uit en hoe en wanneer wordt teruggekoppeld wat de uitkomsten van het gehele proces zijn.

Na de informatieavond beschikken de aanwezigen over de benodigde informatie om op de omgevingsavond per deelgebied goed te kunnen meepraten en haar voorkeur uit te kunnen spreken over de dijkbekleding per locatie die dan gepresenteerd zal worden. Alle op de bijeenkomst gedeelde informatie, zal op de website van de Alliantie worden gepubliceerd.

De omgevingsavonden per deelgebied vinden na de zomervakanties plaats. De verwachting is dat deze avonden begin september georganiseerd worden.

Op deze avonden wordt toegelicht in welke modules de historische steenbekleding (noordse steen en/of basalt) kan worden hergebruikt en in welke vorm (onderdeel b van het voorschrift in de omgevingsvergunning). Deze voorstellen zullen mede op basis van de input van de omgeving tijdens de informatieavond per deelgebied verder worden besproken. Daarnaast wordt meer in detail toegelicht waar nieuwe steenbekleding nodig is en welke typen hiervoor dan kunnen worden toegepast. De omgeving kan deze avonden aangeven – binnen de gegeven technische randvoorwaarden - welke nieuwe steenbekleding haar voorkeur heeft.

Daarnaast wordt op deze avonden verder invulling gegeven aan hetgeen op de informatieavond van 25 juni is toegelicht, over welke vorm de historische steenbekleding kan worden hergebruikt en welke vorm van hergebruik per locatie de voorkeur heeft van de aanwezigen.

Zowel bij de centrale informatieavond als bij de avonden per deelgebied wordt gebruik gemaakt van zoveel mogelijk (fysieke) voorbeelden en visualisaties van andere dijktrajecten en typen bekleding, met waar mogelijk met te verwachten eindbeelden. Rondom de diverse avonden zal er informatie over dijkbekleding op de website worden geplaatst en er wordt gebruik gemaakt van diverse andere communicatiemiddelen om te zorgen dat iedereen een helder beeld heeft bij de te bespreken onderwerpen.

De informatieavonden worden georganiseerd door de Alliantie. De provincie Noord-Holland is betrokken bij de voorbereiding van deze avonden en is ook aanwezig.

Tot slot is de verwachting dat er na de zomer meer duidelijk is over de mogelijkheden voor bloemrijke dijken. Het streven is dat dan duidelijk is of dit concept toepasbaar is en wat de voor- en nadelen zijn. Indien toepasbaar, willen we graag met de stakeholders en beheerder kijken welke locaties in aanmerking komen. Indien hierover na de zomer nog niet voldoende duidelijkheid is, wordt de afweging over bloemrijke dijken in een separaat traject opgepakt.

Als uit deze avonden blijkt dat het nodig is om meer informatie te delen of op te halen, dan wordt er een extra bijeenkomst georganiseerd. Uiterlijk 1 oktober 2019 dient de invulling van de steenbekleding duidelijk te zijn.

7.4 Vervolg en praktische uitvoering

Na elke bijeenkomst wordt een sfeerimpressie op de website geplaatst en opgenomen in de digitale nieuwsbrief.

De uiteindelijke beslissing over welke bekleding waar wordt toegepast, wordt genomen door HHNK als de eigenaar van de dijk en de provincie Noord-Holland als bevoegd gezag. De voorkeur vanuit de bewoners wordt meegenomen in die beslissing, evenals de voorkeur van de recreatieschappen en gemeenten. Ook de mate waarin de keuzes voor de steenbekleding subsidiabel zijn wordt meegenomen in de besluitvorming. Indien de beslissing van HHNK en de provincie anders is dan de voorkeur van de omgeving, wordt dit toegelicht. Naar verwachting zal de terugkoppeling eind september plaatsvinden, al dan niet in de vorm van een centrale bijeenkomst.

De avonden worden georganiseerd door de Alliantie. De provincie Noord-Holland is betrokken bij de voorbereiding van deze avonden en is ook aanwezig.

7.5 Algemene vragen en meldingen

Voor het stellen van vragen en het doen van meldingen is er een loket op de website www.markermeerdiijken.nl. Ook de omgevingsmanagers zijn beschikbaar voor vragen.

Dit zijn de omgevingsmanagers:

- Noord: Ricardo Nuijens. Deelgebied Noord loopt van module 1 tot en met module 4;
- Midden: Herman van den Brink. Deelgebied Midden loopt van module 5 tot en met module 10;
- Zuid: Bas van den Heuvel. Deelgebied Zuid loopt van module 11 tot en met module 15.